

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/184422,Uroczystosc-upamietniajaca-bl-ks-Mariana-Goreckiego-w-120-rocznice-urodzin-Gdans.html>
23.04.2024, 13:15

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin - Gdańsk, 2 maja 2023

W maju 2023 r. obchodzimy 120. rocznicę urodzin bł. ks. Mariana Góreckiego. Był kapłanem zasłużonym Bogu i Ojczyźnie, a przede wszystkim społeczności polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku. W latach trzydziestych pełnił posługę duchową w polskiej kaplicy pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Nowym Porcie, udzielając się społecznie wśród mieszkających tutaj Polaków. 2 maja br. w tej nadmorskiej dzielnicy Gdańska odbyły się uroczystości upamiętniające ks. Mariana Góreckiego.

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin - Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin - Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin - Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin - Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Prezes IPN dr Karol Nawrocki podczas uroczystości upamiętniającej bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystość upamiętniająca bł. ks. Mariana Góreckiego w 120. rocznicę urodzin – Gdańsk, 2 maja 2023. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości rozpoczęły się od Mszy świętej w kościele parafialnym pw. św. Jadwigi Śląskiej. Począwszy od drugiej połowy XIX wieku to ta właśnie świątynia gromadziła lokalną polską społeczność (aż do momentu powstania polskiej kaplicy), a obecnie przechowuje nieliczne pozostałe po niej pamiątki, w tym obraz Matki Bożej, ocalały ze świątyni ks. Mariana Góreckiego.

We Mszy świętej uczestniczyła delegacja Instytutu Pamięi Narodowej na czele z prezesem dr Karolem Nawrockim oraz dyrektorem Oddziału IPN w Gdańsku dr Pawłem Warotem wraz ze współpracownikami. Obecni byli liczni goście, w tym prezes honorowa Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Gdańsku Emilia Maćkowiak, reprezentujący Stowarzyszenie „Godność” prezes Czesław Nowak, przedstawiciele Marynarki Wojennej, samorządu miasta i dzielnicy, a przede wszystkim mieszkańcy Gdańska.

Po ceremonii, której przewodniczył proboszcz – ks. Paweł Górny, krótką historyczną prelekcję o ks. Marianie Góreckim wygłosiła Karolina Masłowska z gdańskiego oddziału IPN.

2 maja to dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, ustanowiony przez Sejm w 2004 roku. Dzień ten uczciliśmy w biało-czerwonym pochodzie, który przeszedł ulicami Nowego Portu z kościoła pod położony nieopodal pomnik upamiętniający ks. Mariana Góreckiego. Tutaj prezes IPN dr Karol Nawrocki wygłosił okolicznościowe przemówienie.

Przywołał trzy główne konteksty dzisiejszego wydarzenia, nawiązując do obchodzonych 2 maja świąt państwowych. Jedno z nich to właśnie Dzień Flagi.

– Flaga polska ma w sobie czystość bieli a więc czystość intencji narodu polskiego w budowaniu swojego dobrobytu, w budowaniu swojej wolności i budowaniu swojej suwerenności. Narodu, który nie potrzebuje jak narodowi socjaliści – lebensraum (z niem. nowej przestrzeni

życiowej) – kolejnych wojen i napadów. Narodu, który w swoich czystych intencjach nie potrzebuje, jak Sowieci, a dziś Federacja Rosyjska, kolejnych bolszewickich rewolucji i wojen. Narodu, który chce budować swoją niepodległość, suwerenność i wolność w oparciu o wyznawane przez nas wszystkie wartości, do których mamy prawo. Ale nasza piękna flaga to także czerwień. Czerwień to cierpienie, cierpienie szczególnie w wieku XX, za walkę o te wartości. I właśnie dziś w pięknej biało-czerwonej fladze odbija się życiorys błogosławionego księdza Góreckiego, czystość intencji i gotowość do cierpienia

– mówił prezes IPN do zgromadzonych pod pomnikiem bł. ks. Góreckiego. Następnie nawiązał do obchodzonego także dzisiaj Dnia Polonii i Polaków za Granicą.

– Chciałbym przypomnieć dziś Państwu, że w okresie Wolnego Miasta Gdańska, który z wolnością dla Polaków nie miał nic wspólnego, bo był nie więcej niż laboratorium niemieckiego nazizmu, Polacy byli w mniejszości i bez takich ludzi jak ks. Marian Górecki nie byłibyśmy dzisiaj wolnym i niepodległym krajem.

120 rocznica urodzin kapłana to trzeci i najważniejszy kontekst uroczystości.

– Ten kapłan jest dzisiaj sercem Nowego Portu i sercem ziemi naszego pięknego polskiego Gdańska przez swoje czyny – mówił dr Nawrocki. – Był liderem polskiej społeczności w okresie międzywojennym. Liderem ducha, ale też liderem narodu polskiego i tego Niemcy nigdy mu nie zapomnieli. Już w pierwszych godzinach II wojny światowej był aresztowany, męczony przy Victoriaschule i zamordowany w Wielki Piątek 22 marca 1940 roku.

Prezes IPN zakończył swoje wystąpienie słowami o spoczywającej na nas powinności zachowania w polskiej pamięci postaci i ofiary bł. ks. Mariana Góreckiego. Następnie pod pomnikiem kapłana zostały złożone kwiaty.

W czasie wydarzenia przekazaliśmy jego uczestnikom okolicznościowe broszury o ks. Marianie Góreckim oraz o [koszarach w Nowym Porcie](#), które w okresie międzywojennym

były domem polskiej społeczności, tutaj też znajdowała się polska kaplica. Przygotowaliśmy również grę terenową w aplikacji Action Track.

Ks. Marian Górecki (1903-1940)

Swoje życie wypełnił pracą dla Kościoła i Ojczyzny: był ochotnikiem w wojnie polsko-bolszewickiej, rektorem polskiej kaplicy pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Gdańsku Nowym Porcie, a także pełnił obowiązki prefekta w Gimnazjum Polskim w Wolnym Mieście Gdańsku. Za swoją postawę był po 1 września 1939 r. okrutnie represjonowany przez Niemców, zamordowany w niemieckim obozie koncentracyjnym i zagłady Stutthof.

Marian Górecki urodził się 2 maja 1903 r. w Poznaniu. Kształcił się w rodzinnym mieście, gdzie uczęszczał do Gimnazjum im. św. Jana Kantego. Niesiony patriotyzmem, przerwał na kilka miesięcy naukę i jako ochotnik walczył w szeregach Wojska Polskiego w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1923 r. zdał pomyślnie egzamin maturalny i wstąpił do Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu. 1 lipca 1928 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk Prymasa Polski kardynała Augusta Hlonda. Następnie pełnił posługę jako wikariusz w Lesznie i prefekt w Seminarium Nauczycielskim w Koźminie i Wolsztynie.

W 1933 r. został skierowany do dalszej posługi w Wolnym Mieście Gdańsku. Stało się tak na prośbę biskupa gdańskiego Edwarda O'Rourke. Było to duże wyróżnienie dla młodego kapłana. Doceniona została jego dotychczasowa działalność duszpasterska, w tym praca z młodzieżą (był kapelanem harcerzy). W Gdańsku objął funkcję rektora kaplicy polskiej pw. Matki Boskiej Częstochowskiej. Przy niej zamieszkał ze swoją matką. Stał się opiekunem Polaków zamieszkujących Nowy Port.

Kaplica (wcześniej stajnia wojskowa) mieściła się w kompleksie dawnych koszar wojskowych. Na mocy postanowień traktatu wersalskiego obszar Wolnego Miasta Gdańska został bowiem zdemilitaryzowany. Koszary zostały przekazane w użytkowanie rządowi polskiemu w 1922 r. W obiekcie znalazły swoją przystań liczne polskie organizacje: świetlica Związku Polaków, szkoła powszechna Polskiej Macierzy Szkolnej, Dom Harcerza, sala sportowa i wspomniana kaplica. Były tu także mieszkania. Kaplica stała się ważnym miejscem aktywności – nie tylko religijnej, lecz także patriotycznej – mieszkających w okolicy Polaków. Choć w nadmorskiej dzielnicy istniały już kościoły protestanckie i katolickie, to jednak właśnie w kaplicy śpiewano pieśni religijne, a także wygłaszane były kazania w języku polskim. Polskim parom udzielano tutaj ślubów, chrzczono dzieci i przyjmowano je do I Komunii Świętej. Działały tutaj, w ramach Akcji Katolickiej, różne stowarzyszenia: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej,

Towarzystwo Śpiewu św. Cecylii, Towarzystwo Ludowe św. Jadwigi, Towarzystwo Byłych Wojaków, Towarzystwo Gimnastyczne Sokół.

Ksiądz Górecki całym sercem poświęcił się pracy apostołskiej. Słynął ze swojej bezinteresowności. Nie przyjmował datków od wiernych. Z własnej pensji finansował bieżącą działalność kaplicy, a także różne formy aktywności młodzieży, w tym wycieczki edukacyjne. W latach 1933–1939 ksiądz Marian Górecki był zatrudniony w Gimnazjum Polskim im. Józefa Piłsudskiego w Gdańsku. Była to placówka o wysokim poziomie nauczania. Pracujący w niej pedagodzy wpajali uczącej się młodzieży postawy patriotyczne. Ksiądz Górecki, jako rektor Gimnazjum, był powszechnie lubiany. Swoich słuchaczy skłaniał do głębszych przemyśleń i refleksji. Ponadto szczególną opieką objął uczniów skupionych w kołach Sodalitji Mariańskiej, a także harcerzy. Warto również wspomnieć posługę duchową, którą ksiądz Górecki pełnił wobec żołnierzy Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Przez dwa lata był dla nich kapłanem pomocniczym.

1 września 1939 r. kapłan podzielił tragiczny los swoich rodaków. Został aresztowany w Nowym Porcie we wczesnych godzinach rannych. Przeszedł przez gehennę brutalnych represji, których doświadczyli więźniowie w budynku Szkoły Średniej dla Dziewcząt im. Wiktorii (Victoriaschule) w centrum Gdańska. 2 września, w dużej grupie mężczyzn (w tym polskich kapłanów – Franciszka Rogaczewskiego i Bronisława Komorowskiego) przewieziono go do niemieckiego obozu w Stutthofie. Przez kolejne miesiące ks. Górecki, podobnie jak inni polscy księża, był traktowany ze szczególnym okrucieństwem. Pracował w kamieniołomie, czyścił szamba, trafił w końcu do karnej kompanii, utworzonej przez Niemców z wybitnych działaczy polskich Wolnego Miasta Gdańska. Nie oszczędzono mu bicia i upokorzeń.

21 marca 1940 r., w Wielki Czwartek, podczas pierwszej, odprawianej w tajemnicy Mszy świętej, przyjął wraz z innymi więźniami Komunię świętą. Został zamordowany w Wielki Piątek 22 marca 1940 r. w lasach w pobliżu obozu. Ekshumacja szczątków nastąpiła w 1946 r. ks. Marian Górecki został pochowany 2 kwietnia 1947 r., w Wielki Piątek, na cmentarzu na gdańskiej Zaspie.

13 czerwca 1999 r. ksiądz Marian Górecki został beatyfikowany przez papieża Jana Pawła II w grupie 108 błogosławionych męczenników z okresu II wojny światowej.

Pliki do pobrania

[Ulotka o ks. Marianie Góreckim \(pdf, 1.13 MB\)](#)